

Овчи сипаници (варичела) и херпес зостер

Овчите сипаници (варичела) се честа вирусна инфекција која може повторно да се појави подоцна во животот како херпес зостер. На сите деца и возрасни лица кои не се отпорни на болеста им се препорачува да се вакцинираат.

Што се овчи сипаници (варичела)?

- Овчите сипаници се вирусна инфекција која ја предизвикува херпес-зостер вирусот (исто така познат како варичела-зостер вирус)
- Кај децата таа обично предизвикува релативно лесна болест.
- Овчите сипаници може да бидат сериозна болест кај возрасните лица и лицата со потиснат имунитет.
- Заразувањето во текот на бременоста може да предизвика деформации на фетусот, лузни на кожата и други проблеми кај бебето.
- Пред воведувањето на рутинското вакцинирање во 2006, овчите сипаници беа многу честа болест. Се верува дека стапката на појавување на овчите сипаници се намалува со вакцинирање на повеќе луѓе.

Кои се симптомите?

- Болеста започнува ненадејно со малку покачена температура, течење на носот, општо чувство на слабост и осип на кожата.
- Осипот обично започнува со мали пликчиња кои се развиваат во меурчиња и после тоа се формираат красти.
- Осипот се јавува во период од три до четири дена. Во било кој даден момент, раните се наоѓаат во различна фаза на развој.
- Симптомите обично се јавуваат две недели откако лицето било изложено на вирусот.
- Повеќето луѓе оздравуваат без никакви компликации, меѓутоа понекогаш инфекцијата може да води кон сериозни компликации, на пример, пневмонија и воспаление на мозокот. Ретко, болеста може да биде смртоносна.

Како се пренесува болеста?

- Во почетната фаза на болеста, вирусот се пренесува со кашлање.
- Во подоцнежна фаза на болеста, вирусот се пренесува преку директен контакт со течноста во меурчињата.
- Инфекцијата е многу заразна за лицата кои не прележале овчи сипаници или кои не се вакцинирани.
- Луѓето се заразни од еден до два дена пред да се појави осипот (тоа е во фазата кога им тече носот) и до пет дена откако ќе се развие осипот (кога меурчињата формираат красти).
- Инфекцијата го активира имунитетот и луѓето ретко повторно заболуваат од овчи сипаници.

Кој е изложен на опасност?

- Секое лице кое не прележало овчи сипаници или не е претходно вакцинирано може да добие овчи сипаници.
- Лицата кои претходно прележале овчи сипаници веројатно се отпорни на вирусот. Постои дури и можност за возрасните кои не ја прележале болеста да бидат отпорни (заради претходна инфекција која била слаба). Докторите понекогаш им ја проверуваат крвта на овие лица за да видат дали е потребно тие да се вакцинираат.

Како се спречува болеста?

- Се препорачува бесплатно вакцинирање на сите деца на возраст од 18 месеци и на децата во првата година од средно училиште кои не примиле вакцина против овчи сипаници и кои не ја прележале болеста.
- Вакцинирање исто така се препорачува за лица над 14-годишна возраст кои не се отпорни на болеста. Оваа вакцина се дава во 2 дози, на временско растојание од 1 до 2 месеци. Таа посебно им се препорачува на лицата кои се изложени на голем ризик од болеста, на пример, здравствени работници, лица кои живеат или работат со мали деца, жени кои планираат да забременат и лица со потиснат имунитет кои живеат во исто домаќинство и се во контакт со заразеното лице.
- Лицата кои имаат овчи сипаници треба да избегнуваат контакти со други лица (и да не одат во градинка/дневен престој или на училиште) барем пет дена откако се појавил осипот и откако сите меурчиња се исушиле.
- Лицата кои имаат овчи сипаници треба да го покриваат носот и устата при кашлање или кивање, да ги отстрануваат марамчињата кои ги користеле, внимателно да ги мијат рацете и да не употребуваат ист прибор за јадење, храна или шолји со други лица.
- Бремените жени треба да избегнуваат да бидат во контакт со лице кое има овчи сипаници или херпес зостер и треба да одат на доктор ако биле во близина на лице со една од овие болести.
- Децата со потиснат имунитет (на пример, ако боледуваат од леукемија) или кои примаат хемотерапија треба да избегнуваат лица со овчи сипаници или херпес зостер затоа што инфекцијата може да биде посебно сериозна.

Како се поставува дијагноза?

Во повеќето случаи дијагнозата се поставува врз основа на симптомите и појавата на осипот. Понекогаш дијагнозата се потврдува со проверка на примероци кои се земаат од осипот или од крвта.

Што е херпес зостер?

- Херпес зостер се јавува со реактивирање на вирусот кој предизвикува овчи сипаници, обично во зрелите години и многу години после првото прележување на овчите сипаници.
- Болеста се карактеризира со осип на мал дел од кожата што е пропратен со болка и кој личи на осипот што се јавува при овчи сипаници и обично се јавува на една страна од телото.
- Болката и трпките кои се поврзани со осипот може да продолжат со недели или месеци откако осипот ќе исчезне. Ова е познато како постхерпетична неуралгија.
- Вирусот може да се пренесе преку директен контакт со кожниот осип на заболени лица. Ова предизвикува појава на овчи сипаници кај лица кои не се отпорни.
- Херпес зостерот се јавува почесто кај лица со потиснат имунитет.

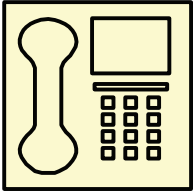
Како се лекува болеста?

Херпес зостер може да се лекува со посебни антивирусни лекарства, на пример, со ацикловир. Вашиот доктор од општа пракса може да ви даде совети на кои начини можете да ја намалите нелагодноста која е поврзана со симптомите на инфекцијата. Овчите сипаници обично поминуваат без лекување.

Како реагира здравството?

Моментно, овчите сипаници не се болест која мора да се пријави на надлежните органи во Нов Јужен Велс, меѓутоа стапката на појавување на болеста се контролира преку бројот на пациентите кои ги посетуваат одделите за итна помош и бројот на пациентите со овчи сипаници или херпес зостер кои се примаат во болница.

- Вакцината го спречува појавувањето на овчите сипаници, дури и ако таа се прими до пет дена откако лицето било изложено на вирусот.
- Краткотрајното вакцинирање со варицела-зостер имуноглобулин (ВЗИГ) – кој се прави од антитела од дарувана крв – може да ја спречи појавата на болеста кај лица кои се изложени на голем ризик од компликации. За да биде ефикасна, оваа вакцина треба да се даде во рок од 96 часа откако лицето било изложено на вирусот. Лица кои се изложени на голем ризик од компликации откако биле изложени на вирусот се бремените жени кои не прележале овчи сипаници и кои не примиле вакцина, новороденчиња и некои пациенти со потиснат имунитет.

1300 066 055

www.health.nsw.gov.au